

جدال خیر و شر

(خلاصه نقد و بررسی ۱۲ ارمان شاخص جهان)

نویسنده: آقام شمس‌الزادی

مرداد ۱۳۹۵

عنوان:	جدال خیر و شر
نویسنده:	فرزام شیرزادی
ناشر:	خانه کتاب
نوبت چاپ:	اول، مرداد ۱۳۹۵
شمارگان:	۵۰۰
بها:	۹۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۳۵۱-۷
صفحه آرائی:	عسگر ابراهیمی
ناظر چاپ:	رحمان کیانی
رسانه:	تهران، خیابان انقلاب، بین صبا و فلسطین جنوبی، پلاک ۱۰۸۰، مؤسسه خانه کتاب
تلفن:	۸۸۲۴۲۹۸۵
www.ketab.ir	

۵۳۷

- سرشناسه: شیرزادی، فرام، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور: جدال خیر و شر: املصه، نقد و
بررسی ۱۲ ارمان شاخص جهان/ نویسنده: فرام شیرزادی.
مشخصات نشر: تهران: خانه کتاب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۱۳۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۳۵۱-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: خیر و شر در ادبیات
موضوع: Good and evil in literature
موضوع: داستان-- قرن ۲۰م. -- تاریخ و نقد
موضوع: Fiction--20th century--History and criticism
موضوع: داستان -- مجموعه‌ها
موضوع: Fiction -- Collections
رده‌بندی کنگره: ۴۱۳۹۵ ج۹ق۴/ش۳۲۳۵۳
رده‌بندی دیویی: ۸۰۸/۳
شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۲۲۵۷۷

فهرست

- پیشگفتار ۹
- دختر بخت (ایزابل آلمده) ۱۳
- بررسی دختر بخت (تهدیدهای اشکار، پنهان، شر در جست و جوی عاشقانه) ۱۷
- بارون درخت نشین (ایتالو کالوینو) ۲۳
- بررسی بارون درخت نشین (گریز از نظم ضد بشری) ۲۹
- آوریل شکسته (اسماعیل کاداره) ۳۷
- بررسی آوریل شکسته (ساخت های فاجعه بار زندگی و مرگ) ۴۳
- اسلحه ای برای فروش (گراهام گرین) ۴۱
- بررسی اسلحه ای برای فروش (از شر به سوی خیر) ۵۱
- سایه گیوتین (ژرژ سیمنون) ۶۱
- بررسی سایه گیوتین (تراژدی هستی انسان) ۶۵
- دژ سفید (اورهان پاموک) ۶۹

- ۷۳..... بررسی دژ ساید (تقابل و همسویی دو فرهنگ).
- ۷۹..... پرده جهنم (ر. س. ک. آکناگوا).
- ۸۱..... بررسی پرده جهنم (س. ه. و شهوات خرد آدمی را پس می زند).
- ۸۷..... باغ سیب (استپان زوریان).
- ۹۱..... بررسی باغ سیب (جدال شوم برای تسلیت صاحب مرده ریگ).
- ۹۹..... تیر سیاه (رابرت لویی استیونسن).
- ۱۰۱..... بررسی تیر سیاه (انتظار برای غلبه خیر بر شر).
- ۱۰۵..... قول (فردریش دورنمات).
- ۱۰۹..... بررسی قول (واخوردگی هراس آور).
- ۱۱۵..... همه نامها (ژوزه ساراماگو).
- ۱۱۹..... بررسی همه نامها (تراژدی مدرن).
- ۱۲۷..... شکار (کنزا بورواوئه).
- ۱۳۱..... بررسی شکار (چهل و نفرت کور فاجعه می آفریند).

پیشگفتار

داستان‌نویس میر که نوشتن را شروع می‌کند و خود را در موجودیت نویسنده باز می‌یابد، به جایی آورد، یکی از دل‌مشغولی‌های شریف و انسانی را انتخاب کرده است. داستان، پس حقیقی - و نه جعلی - از میان راه‌هایی که میلیون‌ها انسان در - لابلای حیات - آن وی کره خاکی انتخاب می‌کنند، دشوارترین مسیر را بر می‌گزیند. آن که در این راه مشقت‌بار، نوشته‌هایش چقدر برای هم‌عصرانش و دیگرانی که می‌خواهند پا در مسیر او بگذارند تأثیر برانگیز است، اهمیت ویژه دارد و می‌تواند ستایش برانگیز هم باشد. از این رو ادبیات، به ویژه ادبیات داستانی، نسبی تأثیرگذار و انکارناپذیر در افزایش فهم و ادراک انسان داشته است و اغراق نیست اگر بگوییم ادبیات داستانی از بدو پیدایش تاکنون، تأثیری شگرف و اندرناشدنی را بر اعتلای خرد آدمی داشته و دارد.

در این عرصه - ادبیات داستانی - و در پرتو نظریه‌پردازی‌های تو در توی جدید که بی‌گمان دستاوری است پراعتبار از خردورزی و فرهنگسازی انسانی، بسیاری از قطعیت‌های به ظاهر برگشت‌ناپذیر کنار زده شده‌اند، اما این نکته کماکان به قوت خود باقی و پایدار است که نویسندگان شناخته شده‌ای که در آثارشان جدال خیر و شر را به تصویر کشیده‌اند

یکی از عمیق‌ترین مفاهیم هستی را دستمایه قرار داده‌اند و علاوه بر این، در سراسر جهان هم مخاطبان حقیقی رمان و داستان کمتر از آثار چنین نویسندگانی غافل بوده‌اند.

با تأمل بر این مفهوم، ارج و اهمیت و نقش داستان‌نویسانی را که خیر و شر در آثارشان نمود دارد در متن تاریخ و حیات و هستی جهان درمی‌یابیم؛ داستان‌نویسانی که مستقیم یا غیرمستقیم به این موضوع پرداخته‌اند. تعدادشان هم کم نبوده و اگر بخواهیم دست‌کم به آثار نیمی از آنها بپردازیم، کتاب حاضر باید حجمی چند برابر اکنون می‌داشت.

در این مجموعه آثار نویسندگانی مطرح، از ملیت‌هایی با تفاوت‌های فرهنگی و نژادی، نوزادان بررسی شده است. اکثر نویسندگان شاخص جهان چهارچوب‌های اخلاقی، بیش و کم یگانه‌ای دارند و جدای از مذهب یا گرایش‌های سیاسی، جان بودیت و حیات انسانی را حرمت می‌گذارند و صداقت و راستی را به مثابه کالای رستگاری بشر می‌دانند. نویسندگانی که آثارشان در این کتاب بررسی شده است، پیدا و پنهان به رودررویی خیر و شر در این آثار پرداخته‌اند. آنان از بهبودی‌ها و هنجارها و ناهنجارهای سرزمینشان و در نگاهی وسیع‌تر از انسان به گرین، برای انسان و همگی به موجودیت انسان احترام می‌گذارند. گرچه در آثار آثاری که موضوع آنها جدال خیر و شر است این دو مقابل هم قرار نمی‌گیرند اما ریونوسکه آکتاگوا، پدر داستان‌نویسی ژاپن که در این کتاب به داستان «برده چهنم» او پرداخته‌ام، دو جایگاه شر را به تصویر می‌کشد که گرچه رودرروی یکدیگرند، همسو با هم و در یک مسیر حرکت می‌کنند؛ موقعیت شر «هوریکالوا» از جایگاه قدرت است که بی‌محابا ادامه می‌یابد و موقعیت شر «یوشی هیده» از جایگاه یک هنرمند تمام عیار است که آن هم تا پایان داستان ادامه می‌یابد. پیش از بررسی هر اثر، خلاصه اثر آمده است تا خواننده دچار سر

درگمی نشود و علاوه بر آنانی که آثار این نویسندگان را خوانده‌اند، دیگران هم بتوانند به مطالعه بررسی این آثار بپردازند. بسیاری از آثاری که در اینجا به آنها پرداخته‌ام با همه اعتبار و ارزشی که دارند تجدید چاپ نشده‌اند یا ترجمه‌های بعدی، قوت برگردان نخست را نداشته‌اند.

و نکته آخر اینکه جز رمان تیرسیاه، نوشته رابرت لویی استیونسن و قول اثر فریدریش دورنمات، خلاصه و بررسی باقی آثار را در همان سال‌های انتشارش نوشتم.

فرزام شیرزادی - آبان ۱۳۹۰